

Privremene preporuke za postupanje i sprovođenje mjere zaštite u hotelima (hotelijerstvu) i turističkom sektoru

U svim objektima u hotelijerskom i turističkom sektoru važno je sprovesti i poštovati opšte mjere za sprječavanje prenosa infekcija. Svi zaposleni u hotelijerstvu dužni su da poštuju opšte mjere prevencije širenja infekcija dok je na upravama i menadžerima hotela da sprovedu određene administrativno organizacione mjere koje za cilj imaju unaprijeđenje poštovanja preporuka i njihove implementacije u praksi kao i niz mjera koje je Institut predložio poslodavcima a koje se odnose na postupanje sa zaposlenima i njihovim eventualnim obolijevanjem.

Pored ovih, postoji i niz tehničkih mjera koje su od posebnog značaja a prva je obezbjeđivanje adekvatnog i funkcionalnog sistema ventilacije te laka dostupnost osnovnih sredstava za održavanje lične higijene gostiju i zaposlenih (tekuće vode i sapuna) kao i sredstava za dezinfekciju ruku i radnih površina.

Takođe je potrebno obezbjediti adekvatnu količinu:

- toplomjera
- papirnih maramica
- papirnih ubrusa za ruke
- hirurških maski
- rukavica za jednokratnu upotrebu
- vreća za smeće
- rastvora za dezinfekciju površina
- sredstava za održavanje higijene prostora i dezinfekciju velikih površina
- dispnzora sa sredstvima za dezinfekciju ruku

S obzirom na trenutno dostupne podatke, turisti kao i svi gosti hotela, ne predstavljaju rizik sve dok god ne pokazuju simptome respiratorne infekcije iako ima indicija da je uloga oboljelih sa blagim simptomima veća nego što se inicijalno mislilo.

Kada se radi o neophodnim postupcima i procedurama, one se na ovom nivou znanja i obolijevanja ne razlikuju od postupaka namjenjenih za oboljele od sezonskog gripa. Samim tim treba insistirati na poošttravanju mjera čišćenja i dezinfekcije zajedničkih prostorija, soba i sanitarnih čvorova, te postaviti adekvatna obavještenja i postere Instituta za javno zdravlje i drugih zdravstvenih ustanova kako postupati.

Za slučaj pojave simptoma kod gostiju, hotel treba imati spreman sopstveni plan postupanja i komunikacije u kojem ključni elementi treba da budu:

- obavještenje gostima šta da rade u slučaju pojave simptoma (tzv. „Dear guest letter“) gdje se akcenat mora staviti na kontaktiranje posebno određenog zaposlenika hotela koji će onda:
 - o obavijestiti nadležnog ljekara i/ili epidemiologa
 - o osigurati izolaciju osobe u sobi
 - o omogućiti osobi sa simptomima sav potreban komfor: dostavu hrane, lijekova, te pružanje zdravstvene pomoći bilo u sobi ili u najbližem domu zdravlja

Ovakva obavještenja i planovi čine da se i gosti zaposleni osjećaju sigurnije.

Informisanje zaposlenih te nabavka i podjela lične zaštitne opreme doprinose sveukupnoj organizaciji postupanja i njegovom nesmetanom (mirnom) sprovođenju, čime se sprječavaju situacije širenja panike.

Pravilno planiranje, zajedno sa učinkovitom prevencijom i informisanjem gostiju i zaposlenih, osigurava najniži mogući rizik od širenja infekcije i dodatno obezbjeđuje zaštitu zdravlja gostiju i osoblja, ali i pravilno funkcioniranje hotela.

INFORMACIJE O ZDRAVSTVENOM NADZORU

Zdravstveno sanitarni nadzor je osnova ranog otkrivanja simptoma i znakova infekcije kod putnika u međunarodnom saobraćaju koji su tokom 14 dana prije dolaska u Crnu Goru boravili u pogođenim / ugroženim područjima.

Pravovremeno otkrivanje simptoma i znakova ključno je u situacijama kada do importacije uzročnika određene zarazne bolesti nije došlo i kada ne postoji lokalna transmisija uzročnika ili je ista na niskom i ograničenom nivou. Primarna namjena nadzora je spriječavanje uspostavljanja lokalne transmisije i prevencija klastera slučajeva u zajednici pravovremenim prepoznavanjem, izolacijom i liječenjem simptomatskih putnika.

Sprovođenje nadzora započinje na graničnim prelazima od strane granične policije i zdravstveno sanitarnog inspektora koji zdravim i asimptomatskim putnicima u međunarodnom saobraćaju prilikom ulaska u Crnu Goru postavljaju jednostavna skrining pitanja:

- Da li ste poslednjih 14 dana bili u područjima pogođenim novim koronavirusom? **Kini, Južnoj Koreji, Japanu, Singapuru, Iranu, Italiji¹**?
- Da li ste tokom poslednjih 14 dana bili u kontaktu sa nekom osobom koja je bila potvrđeni ili vjerovatni slučaj infekcije novim koronavirusom?
- Da li ste tokom poslednjih 14 dana bili u nekoj zdravstvenoj ustanovi / bolnici u kojoj se liječe oboljeli od infekcije novim koronavirusom?

AKO JE ODGOVOR NA BILO KOJE OD NAVEDENIH PITANJA “DA” OSOBU TREBA STAVITI POD ZDRAVSTVENI NADZOR.

Naši državljani i stranci koji dolaze iz popogođenih područja i ostaju duže, stavljaju se pod zdravstveni nadzor uz preporuku striktno samoizolacije kod kuće. Turiste ili poslovne putnike na kratkom boravku nije moguće podvrgnuti samo-izolaciji na kojoj se insistira ali se sprovođenje zdravstvenog nadzora bez ograničavanja kretanja (sve dok nemaju simptome) ne smije dovesti u pitanje. Uloga hotelijera se ogleda u edukaciji gostiju, njihovom adekvatnom informisanju o pravima i obavezama tokom nadzora o čemu je Institut razvio posebne materijale:

- Na engleskom: <https://www.ijzcg.me/me/savjeti/advices-for-international-travelers-coming-from-areas-affected-with-2019-ncov>
- Na kineskom: <https://www.ijzcg.me/me/savjeti/info-chinese-tourists>

Strancima (turistima i poslovnim ljudima) u kratkim posjetama za sada nema smisla niti potrebe ograničiti kretanje unutar Crne Gore niti prema daljnjim destinacijama. Oni su u svakom slučaju obavezni javljati se telefonom nadležnom epidemiologu i prijavljivati zdravstveno stanje (pojavu simptoma). Pri eventualnoj pojavi prvih simptoma respiratorne bolesti trebaju ostati u smještaju bez kontakata s drugim putnicima / turistima / kolegama i kontaktirati nadležnog epidemiologa uz pomoć osoblja hotela.

¹ Shodno promjeni epidemiološke situacije mogu se dodati i druge zemlje u kojima je registrovan veći broj oboljelih (pratiti informacije na sajtu Instituta za javno zdravlje Crne Gore: <http://www.ijzcg.me/me/ncov>)

IZVJEŠTAVANJE I KOMUNIKACIJA SA ZAPOSLENIMA

U situaciji epidemijske ili pandemijske pripreme preporučuje se održati sastanak sa svim zaposlenima u hotelu i obavjestiti ih o:

- Nivou rizika od inficiranja novim koronavirusom uz naglašavanje korišćenja tačnih i provjerenih informacija o virusu i samoj bolesti, kao što su informacije dobijene od strane Instituta za javno zdravlje, Ministarstva zdravlja, Svjetske zdravstvene organizacije i slično. Naglasiti da je širenje neprovjerenih i netačnih informacija i mitova o virusu štetno.
- Značaju higijene i pranja ruku posebno pri / nakon kontakta sa gostima kao i na važnost higijene u pripremi hrane.
- izbjegavanju rukovanja s gostima
- mjerama smanjenja rizika u hotelu (npr. veća dostupnost sapuna i dezinficijensa za goste, pojačanje dezinfekcije zajedničkih prostorija i sanitarnih čvorova, liftova i slično).
- Postupcima koje moraju poštovati ako neko žod gostiju ili zaposlenih prijavi pojavu simptoma (javljanje, izolacija gosta u sobi, komunikacija sa domom zdravlja i nadležnom epidemiologu i sl.)

TREBAJU LI GOSTI I OSOBLJE HOTELA NOSITI MASKE?

DA – ali samo ako osoba **ima simptome** respiratorne infekcije

Pojedinci sa respiratornim simptomima treba da nose maski kako bi se ograničilo širenje bolesti. Međutim, sama upotreba maske ne pruža odgovarajući nivo zaštite te samim tim treba preduzimati i druge podjednako značajne mjere (poput održavanja higijene ruku, održavanje udaljenosti od ostalih gostiju i osoblja od najmanje jedan metar, a po mogućnosti dva metra). Ako se koriste maske, treba slijediti adekvatne postupke nošenja, uklanjanja i odlaganja te higijenske mjere pranja i dezinfekcije ruku nakon uklanjanja maske.

NE – ako osoba nema simptome respiratorne infekcije

Nema dokaza da je upotreba medicinskih maski za jednokratnu upotrebu na zdravim osobama korisna u sprječavanju infekcije, međutim, maske se mogu nositi u nekim zemljama prema lokalnim kulturološkim navikama i običajima. Uz to, pojedinci bez respiratornih simptoma trebali bi često obavljati higijenu ruku i izbjegavati neposrednu blizinu sa zaraženim osobama.

POSTUPAK U SLUČAJU SUMNJE NA SLUČAJ ZARAZE NOVIM KORONAVIRUSOM

U slučaju uočavanja simptoma infekcije koronavirusom kod gosta hotela, treba sprovesti sljedeće:

- Posebno određeni zaposleni treba odmah da kontaktira nadležnog epidemiologa kako bi prijavio sumnjivi slučaj i primio uputstva o potrebnim postupcima
- Ako hotel ima ljekara, odmah obavijestiti i nadležnog ljekara
- Osobi pod sumnjom savjetovati da obavezno ostane u sobi sa zatvorenim vratima; dostaviti joj hiruršku masku, papirne maramice i sredstva za dezinfekciju ruku.
- Zaposlenima u hotelu savjetovati da ne ulaze u sobu u kojoj je osoba pod sumnjom na infekciju
- Ukoliko postoji potreba kontakta sa gostom, trebalo bi odrediti samo jednu osobu koja će se baviti tim gostom uz upotrebu zaštitne maske, rukavica i druge opreme te održavanja udaljenosti od najmanje metar od bolesnika, po mogućnosti, dva metra.
- Maske, rukavice i slična zaštitna oprema (LZO) trebaju se odmah nakon upotrebe odložiti u plastične vreće i odložiti u kantu za smeće s poklopcem idealno predviđenu za infektivni otpad. Ova oprema se ne smije ponovo koristiti. Nakon bacanja zaštitne opreme u kantu za otpad, zaposleni trebaju oprati ruke sapunom i vodom. Uputstva o korišćenju LZO Institut je objavio na svojoj veb stranici.

POSTUPAK PRANJA I ČIŠĆENJA HOTELSKE SOBE U SLUČAJU DA JE U NJOJ BORAVILA OSOBA NA KOJU SE SUMNJA ILI JE POTVRĐENO DA JE ZARAŽENA KORONAVIRUSOM (COVID-19)

Ako je moguće, potencijalno kontaminirana soba ne bi trebala da se koristi najmanje tokom narednih 24 časa (idealno 72h) kako bi se infektivnost virusa smanjila. Ako građevinsko rješenje dozvoljava, sobu treba tokom ovog perioda provjetravati tako da protok vazduha ne ugrožava okolne sobe.

Uputstva za čišćenje:

- Prije nego se počne sa čišćenjem, obavezno je staviti masku i rukavice. Ako je prošlo manje od 24 časa od pražnjenja sobe potrebno je nositi visokofiltracionu N95 masku
- dodirivanje lica i očiju tijekom čišćenja je zabranjeno
- da bi se prostor provjetravao tokom čišćenja prozori trebaju biti
- prvo se čiste velike površine – pod, deterdžentom a nakon toga se dezinfikuje
- zatim sve potencijalno kontaminirane površine: kvake na vratima, telefone, drške u hodnicima i na stubištima – obrisati i dezinfikovati
- toaleti, uključujući i WC školjku i sve dostupne površine u toaletu čiste se deterdžentom i nakon toga dezinfikuju
- ne trebaju da se koriste sredstva sa raspršivačem za nanošenje dezinfekcijskog sredstva jer može doći do prskanja koje mogu dalje širiti virus.
- posteljinu, jastučnice, jorgane i druge tkanine treba ukloniti u posebnu plastičnu vreću i odneti na mašinsko pranje (60 - 90 °C).
- nakon čišćenja upotrebjene krpe treba oprati na 90 °C.
- rukavice i maska se skidaju posljednje, pbacaju u plastičnu vreću, da bi se nakon toga ruke oprale sapunom i vodom te dezinfikovale
- otpad nastao tokom čišćenja treba što je prije moguće odložiti u kante za otpad
- odmah nakon čišćenja poželjno je istuširati se i presvući odjeću
- prozori ostaju otvoreni još neko vrijeme
-

Prilikom korištenja sredstava za čišćenje važno je:

1. Pridržavati se uputstava za korištenje koje je naveo proizvođač sredstva
2. Izbjegavati kontakt sredstva s očima i kožom te držati dalje od dohvata djece
3. Ne miješati različita sredstva za čišćenje te provjetravati prostorije u kojima se koristi sredstvo za čišćenje
4. Za dezinfekciju kontaminiranih površina ili materijala izbjegavati upotrebu raspršivača, i ostaviti sredstvo da djeluje neko vrijeme na površini u skladu sa uputama proizvođača

Za dezinfekciju treba odabrati sredstvo koje u sebi sadrži neku od slijedećih aktivnih supstanci:

Natrijev hipoklorit (0,05 - 0,5%)
Etanol (70 %)
Glutaraldehid (2 %)

Izopropanol (50 %)
Benzalkonijum hlorid (0,05 %)
Natrijum hlorit (0,23 %)